

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO
ČETRTLETNO DIN 15
CELOLETNO DIN 60/ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTINO/OGLASI PO
ČENIKV/POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150.
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNOSTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI/
ROKOPIŠI SE NE VRA-
ČAJO/ANONIMNI DO-
PIŠI SE NE PRIPOBČV-
JEJO/POŠTINA PLA-
ČANA V COTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Resolucija II. kongresa Orjune.

Kongres vseh Orjun, ki se je vršil od 31. maja pa do 3. junija t. l. je pretresal stanje pokreta in splošni politični položaj v zemlji ter vsestransko premetri smernice bodočega dela.

1. Kongres ugotavlja, da največjim zadovoljstvom številni in morali veliki napredek v vrstah Orjune od prošlega Kongresa pa do danes, ki se je najbolje manifestiral v veličastnem nastopu naših četniških sekcij in ostalega članstva v Beogradu, v dokazani pripravljenosti celokupnega članstva za delo in borbo ter v splošni enodušnosti v vseh osnovnih nazorih in stremiljenjih.

2. Orjuna ostaja tudi nadalje izven in nadstrankarski pokret jugoslovenskega nacionalizma, imajoč vedno na vidiku kot končni cilj močno, edinstveno in celokupno jugoslovensko državo, ekonomsko in kulturno napredno, sposobno za uspešno tekmovanje na vseh področjih plemenske in nacionalne aktivnosti v svetu.

3. V svrhu dosege svojega cilja bo Orjuna predvsem delala za zmago jugoslovenske zavesti in orjunaškega nacionalizma, smatrajoč jugoslovensko narodno edinstvo za dogmo, glede katere je potrebno, da si jo osvoje najboljše in končno vsi člani naroda. In to tembolj, ker mora postati ta čimprej izhodišče vse državne politike.

4. Videč razlog svojemu postanku in obstoju v dejstvu, da današnje stranke in politične formacije niso v stanju uspešno izvesti gori navedenega cilja, temveč da zamore to storiti edino le Orjuna, smatra ta, da je njena najnujnejša dolžnost radi splošne stvari in ne radi nje same, da dela za svoje notrajne ojačanje, da uvrsti v svoje vrste vse najboljše v naši državi, meščane, delavce in kmete ter da napravi iz njih predvsem Orjunaše sposobne, čestite in borbene, da bi s tem dosegla ono stopnjo moči, ugleda in pripravljenosti, s katero bi zamogla vplivati na javno življenje s svojo ideologijo.

5. Napram aktualni politiki in političnim strankam naglašja Orjuna odločno stališče popolne neodvisnosti. Pripravljena je vedno podpreti vsak čin katerekoli skupine, ako je to samo v prilogi unitarizmu in jugoslovenstvu, a proti defetizmu, ekskluzivizmu in separatizmu.

6. Orjuna še enkrat izraža svojo vdanost dinastiji Karađordjevičev, kakor tudi svoje spoštovanje vojski, ki ima biti jamstvo edinstva in celokupnosti Nacije.

7. Težnja po integralnem ustvarjenju narodnih aspiracij, Orjuna ne bo nikdar pozabila na svoje zaslužene brate, za katere bo vedno delala, kakor tudi hoče vzdrževati neprestane zveze z jugoslovenskimi naselenci v Ameriki in v ostalem inozemstvu.

8. V socialnem in gospodarskem vprašanju je Orjuna proti razrednemu boju, ker ta zavira kulturni razvoj. Proti destruktivnemu komunističnemu delovanju in proti kapitalistični eksploataciji delavcev postavlja pa Orjuna razredno solidarnost.

Posebno pa zahteva Orjuna:

Doseže se naj maksimalna produkcija nacije z izgraditvijo prometnih poti in sredstev na kopnem in na vodi, z osnovanjem domače industrije in obrti, podpiranjem trgovine, varujoč pri tem interese konsumentov, z intenzivnim obdelavanjem zemlje in širjenjem zadrugništva. Agrarno vprašanje naj se končno že reši v korist poljedelcev, čuvajoč pri tem dobro narodne celote.

9. Poziva vse Orjune, da v sedanjih splošnih političnih desorientacijah, ojačane z uspehom kongresa, strnejo svoje vrste še krepkeje in krenejo s smelnim, polnim korakom k novim osvajanjem in h končni orjunaški zmagi.

Mladina in komunizem.

Pretekli teden so se vršile na naših srednjih šolah preiskave, ki so imele nalog izslediti komunistično usmerjene srednješolske dijake. K preiskavi, o katere potrebnosti smo bili uverjeni že pred letom dni, nismo hoteli ničesar pripomniti, ker se nam je zdelo to radi posledic na tok preiskave same, za škodljivo.

Preiskava je bila te dni zaključena. Material zbran. Nekaj dijakov tudi v resnici spoznanjih kot komunistični apostoli in eksponenti med našim dijaštvom, ki so ga zastrupljali po vseh pravilih dobljenih pri komunističnih visokošolcih naše Univerze. Da ni bil uspeh te preiskave tolik kakor bi bilo sicer spričo njene važnosti želeli, se pač ni čuditi, ker je bila izvršena povsem birokratično in po profesorsko. Poleg tega pa je vedela itak že v naprej najmanj sedem dni vsa naša javnost za to bližajočo se generalno preiskavo, na katero so se potem pač lahko pripravili komunisti, ki še itak mnogo več vedo, kakor si mislijo naše oblasti.

Ne bomo tu raziskovali vseh vzrokov, ki so imeli za posledico skomuniziranje dela naše mladine. Hočemo pa nekoliko natančneje premetriti enega izmed njih. Po razsulu je obiel vso našo mladino val narodnega navdušenja, ki pa je pričel kmalu izginiti vzporedno z upadanjem narodne zavesti med narodom. Mladina je pričela vedno bolj in bolj zapuščati nacionalizem, ki ji je dajal v svoji preizkušnosti in umerjenosti popolnoma gotovo in že izdelane smernice. Oprijemati pa se je pričela megla-

nih besedičenj novih apostolov, ki so ji pričeli oznanjati ali komunizem ali pa plehki klerikalizem. Uvidevali so silno nevarnost, ki je pričela preltiti s tem našo mladino — nosilcu naše bodočnosti — je Orjuna kot še posebno organizacija mladih, posvetila takoj vso svojo pozornost temu perečemu vprašanju. Pričela je z osnovanjem posebnih srednješolskih sekcij, v katerih so se vzgajali mladi srednješolci po načelih in idejah orjunaške ideologije v zavestne in poštene Jugoslovane.

Ker se je Orjuna dobro zavedala škodljivosti politiziranja mladine je še posebej pazila na to, da je pri organiziranju teh srednješolskih sekcij popolnoma izločila vsako politično smer ter prevedla vso organizacijo na strogo kulturni podlagi. Uspehi te akcije so bili popolni. Zaježilo se je tedaj pogubeno širjenje komunizma med dijaštvom, ki je že po svoji mladostni psihologiji naklonjeno revolucionarizmu, katerega je odslej videlo tudi v Orjuni. Trdnjave klerikalizma so se pričele rušiti. Razne pobožne institucije, v katerih so naše dijake po vseh pravilih Liguorijanske morale pretvarjali v zagrizene pristaše SLS, so vedno bolj in bolj plahnele po številu udeležencev. Proti temu niso pomagali prav nič vsi leki in blagoslovi pobožnih prijateljev naše mladine, ki so v tistih časih klicali baš zbog tega tako vneto nad Orjuno ogenj in žveplo. Zdelo se je že, da je jugoslovenstvo končno javno zmagovalo. V tem pa je vstal nov sovražnik v podobi sta-

rih šolnikov in abecedarskih šomastrov, ki niso zamogli douneti toka novega časa. Z naravnost občudovanja vredno omejenostjo in starčevsko slepoto so se vrgli nato nad Orjunaše srednješolce in jih pričeli preganjati zbog njihovega borbenegega nacionalizma. Posluževali so se pri tem vseh metod in dopustnih sredstev. Orjuna je tedaj z gnevom motrila to nerazumljivo in nepremišljeno postopanje. Navzlic zavesti, da bo to škodovalo nacionalni stvari, se je z ačasnno umaknila s pozornice in prepustila delo za nacionalno vzgojo onim, ki so se čutili v ta namen poklicanim. Izdala je celo proglas na Orjunaše srednješolce ter jih en blok črtala iz svojih imenikov, ker ni hotela stavljati na kocko bitno vprašanje njenih mladih privrženecv.

Ob tej priliki je tudi opozorila te odgovorne činitelje na posledice njihovega početja. Naletela pa je na gluha ušesa, ki so se odprla šele sedaj, ko je internacionalni komunizem poganjal že tako bujne sado-ve med našo mladino, da so jih morali končno celo zapaziti naši vse preje kakor bistrooki vzgojitelji srednješolske mladine.

Da pa se nam ne bo očitala tendenca v tem članku, omenjamo še drug nič manj kričeč slučaj, ki jasno kaže, kako brezbržno in nepremišljeno se je ubijal v naši mladini vsak zanos in samostojen polet.

Na Trgovski akademiji v Ljubljani so namreč ustanovili približno ob istem času, kakor mi na srednjih šolah naše srednješolske organizacije, posebno strokovno organizacijo »Klub trgovskih akademikov«, ki je slonel na strogo nacionalnih in nepolitičnih smernicah delovnega programa. O delu tega kluba najlepše pričajo soglasne pohvale vseh nadležnih činiteljev, ki se kar

niso mogli načuditi dobrim uspehom mladih organizatorjev. Nenadoma pa je prišlo zajedno s preganjanjem Orjunašev srednješolcev tudi preganjanje tega kluba, kojega zasluga je bila, da je postala Trgovska akademija navzlic mizernemu položaju, v katerem se je nahajala tisti čas, trdnjava nacionalizma in jugoslovenske zavesti, na kateri je bilo tedaj zastoj iskati med dijaštvom separatistov, kaj šele komunistov. Visoki funkcionari, katerim se je Klub zameril, ker je vzgojeval svoje člane v duhu jugoslovenske ideologije, ki zahteva, da se vsak Jugosloven zaveda svoje bitnosti, so na lepem prepovedali trgovskim akademikom članstvo v njihovi organizaciji in to baš na dan, ko bi se imela vršiti klubova proslava rojstnega dne kralja Aleksandra. Ta prepoved velja še do danes. Posledice pa so, da je pričela i na Trgovski akademiji poganjati strupena zel separatizma in komunizma ter zastrupljati njene dijake. Na opetovane prošnje in opozorila na škodljive posledice tega ravnanja pa klub še dosedaj ni sprejel nobenega odgovora.

Neznano nam je, kako mislijo moške v kojih rokah leži usoda in vzgoja naše mladine, priti v okom tem škodljivim pojavom med našo mladino. Uverjeni pa smo, da z eventualnimi strognimi kaznovanji, izključitvijo itd., ne bo dosežen popoln uspeh. Navidez bosta komunizem in separatizem vdušena, v resnici pa bosta premišljeno podzumno nadaljevala svoje delo. Z uspehom pa se bo dalo nastopiti proti temu le s smotrenim organiziranjem mladine same, ki pa mora biti organizirana na strogo nepolitični, a tem bolj nacionalni in kulturni podlagi, ki ji bo nudila dovolj veliko poprišče, da izrabi in iznese v svobodnem udejstvovanju vse svoje silne energije.

Francosko-angleški sporazum.

Medtem ko je še do nedavna izgledalo, da nikakor ne bo mogoče premostiti nasprotij v naziranju glede nemške garancijske poudbe med Francijo in Anglijo, je te dni prišla iz Pariza vest, da sta se obe državi v vseh točkah sporazumeli in da bo odgovor zaveznikov Nemčiji izročeno že 10. t. m. Ta vest je pač marsikoga presenetila, ker se je v poslednjem času računalo, da se nasprotje sploh ne bo dalo premostiti. Toda kar se ni posrečilo Herriotu, to je uspelo uglajenemu in pretkanemu diplomatu Briand. Francoska politika je s tem sporazumom dosegla nedvomen uspeh, ki se ga ne da trenutno še niti oddaleč pravilno oceniti.

Pogoje, ki jih je Nemčija stavila glede demilitarizacije Porenja, sta obe državi sprejeli že takoj od početka. Toda medtem ko je Francija zahtevala tudi varnost vzhodnih meja Nemčije, ni hotela Anglija o tem ničesar slišati in je izrazila o tem vprašanju svoj desinterese-ment. Bala se je pač, da bi se vrglo v tem slučaju Nemčijo v naročje sovjetom, če bi se ti a priori odvezlo vsako možnost, da bi prišlo kedaj do korekture meja napram Poljski in Češkoslovaški in do eventualne združitve z Avstrijo. Herriot tega nasprotja v naziranju nikakor ni mogel premostiti. Chamberlain je bil neizprosni, in priti je moral šele zviti Briand, da je pregovoril Chamberlaina k popuščanju.

Pogoji, ki jih bodo zavezniki stavili Nemčiji, bodo v glavnem sledeči: Porenje se demilitarizira in nobena izmed pogodbenih držav nima pravice, da bi vkorakala z vojaško silo v to ozemlje. Če bi pa do tega prišlo, namreč da bi skušala Nemčija Francijo napasti, tedaj se Anglija obvezuje, da ji priskoči z vso svojo pomorsko in zračno

silo na pomoč. Francija ima pravico v slučaju, da bi Nemčija napadla eno ali več njenih zaveznic na vzhodu zbrati v tem ozemlju svoje vojaške sile in jih usmeriti proti Nemčiji. Obenem izjavljate obe državi, da pakta ni smatrati kot kršitev versailleske pogodbe, temveč kot njeno izpolnitev. Pakt pa stoji v veljavo šele ko bo Nemčija zaprosila za vstop v Zvezo narodov in jo bo ta tudi sprejela v svojo sredo. Zveza narodov, pri kateri se bo ta pakt registriral, bo pa morala čuvati, da se ga bodo vse države tudi držale. Sele potem bo izpraznjeno zasedeni ozemlje.

Vsa Nemčija z napetostjo pričakuje končne redakcije odgovora na nemško ponudbo in njene izročitve državnemu kancelierju. Celo razorožitveno vprašanje, ki je te dni tako razburjalo nemško javno mnenje, je stopilo v ozadje. Kajti Nemčija se dobro zaveda, da je izigrala zadnji adut računajoč s sporom med Francijo in Anglijo. Nemčija je pač računala s tem, da se Anglija ne bo interesirala za vzhodne meje, ker je po raznih izjavah vodilnih angleških državnikov obrambna meja za Anglijo reka Ren. In še posebno ko ni bilo mogoče doseči sporazuma med Francijo in Anglijo je postajala že skoro arogantna in celo grozila z združitvijo z Avstrijo. Njene nade so splavale sedaj po vodi, ker ima Francija proste roke. Misel na revanžo proti vzhodu je za sedaj popolnoma pokopana in nemške sanje o veliki materi Germaniji se najbrže ne bodo tako hitro izpolnile.

Francija se je pa dobro zavedala nevarnosti, ki bi ji pretela, če se ne bi zagotovila tudi nemške vzhodne meje. Nemčija bi na vsak način poskušala ali zlepa ali zgrda odseči popravek svojih meja. Odansko poljski koridor, Poznanj, Gornja

Slezija in Češkoslovaška bi bili ogroženi, potem bi se Nemčija vrgla na Avstrijo in tako povečana Nemčija bi potem poskušala dobiti nazaj tudi izgubljeno Alzacijo-Loreno. Iz teh razlogov tudi ni mogla Francija pristati na angleško stališče. Ker če bi bili ogroženi njeni zavezniki, bi bila Francija sama ogrožena. Zmaga francoske teze je obenem zmaga slovanskih držav Poljske in Češkoslovaške in posredno tudi naš uspeh, ker bi Nemčija ogrožala tudi nas v svojem stremiljenju »vom Belt bis zur Adria«. Poljska, ki je bila dosedaj ogrožena, se bo lahko mirno posvetila svoji notranji konsolidaciji in vstopila kot velesila v kolo evropskih držav. Če doseže še sporazum z Rusijo, potem bo oni most, ki bo spajal Francijo s slovanskim vzhodom, ki bo nemškemu pohlepu po tuji slovanski zemlji tak jez, ki ga nikoli ne bo mogla premostiti. Potem bo na tudi Nemčija pohlevnejša in misel na revanžo bo zaspala za vedno.

DR. MAKSO ŠNUDERL:

Orjuna pri Kralju.

Stisnjenih zob je Orjuna prenašala v prečuti noči sabotažo 6-urne zamude v Beograd. Z jeklenim naporom se je po izstopu iz vlaka v hipu uvrstila v čete, z brezprimer- no vztrajnostjo na žgočem solncu manifestirala po kaldrmi stranskih ulic, zatajevala gnev nad prepovedjo pohoda mimo dvora. In jedva je končan miting, že se slavnostno odvarja kongres. Še k izborni podani smrti majke Jugovičev moram s tovarišim v zastopstvu predsednika. Po veselem sestanku v »Bristolu« pada članstvo po šotorih ob Savi. Ponoči prejemem povelje, da treba drugo jutro v Topolo. Kralj nas poziva k sebi. Spoznavamo se v brzovlaku. Poleg predsednika vseh Orjun dr. Ljube Leontića, moža, ki mu je vtelesena sila in volja, člani Direktorija Nikola Bartulović, dramaturg splitski, ideolog naš in pisec, Jerko Cukić, dalje oblastni predsedniki, beograjski Miloš Radojlović, zlata duša, ki pozna vsakega Srbijanca in njegov rod, dr. Kovačević novosadski, inž. Čavljina zagrebški, nič slabši Orjunaš kakor lud opozicionalec, Damiš sarajevski, Reljić bitoljski, Marki Nani splitski in jaz mariborski za Slovenijo. V Mladencu predsedemo na brzovlak za Arandjelovac. Ze nas tam čaka dvorni avto. Po afriški vročini se pnemo kvišku na Topolo. Se ope-remo se prahu, nato ponese mo venec v cerkev na Oplenju, arhitektonsko lepi mramornati zgradbi, na grob kralja Osvoboditelja. To je prvi obisk Orjune pri kralju... Preteklost.

Na vrhu nizkega pogorja. Pod nami v solncu plodna Šumadija. Od tu je vstal beli orel Karađordjevičev, zanetil vstanek Srbije, osvoboditev Jugoslavije, od tu vznikne osvoboditev neodrešenih.

Par korakov v gozdu pritična vila. Ob cesti orožnik, nato gardni oficir. Pred hišo sedi prvi adjutant general Hadžić. Z Radojlovičem se prirščno pozdravita. Predstavljamo se. Nato še z generalom Jašo Dimjanovićem, dvornim maršalom in pukovnikom Veljo Dimitrijevičem. Povedo nas na nizko teraso za hišo. Razvrstimo se v polukrogu in že stoji pred nami — Njegovo Veličanstvo kralj. V preprosti uniformi, črne lase že malce osivele, prijazno vrača strumni pozdrav Orjunašev. Radojlović predstavila. Za vsakega delegata ima kralj besedo. Vprašuje, če napreduje Orjuna. Na kratak oris napredka želi vedeti, če smo zadovoljni z napredkom. Odgovarjamo, da nad pričakovanje. Veseli ga. Zanima ga, kako je z Orjuno na Hrvatskem. Povemo mu,

da je iz Radičevega rojstnega kraja v kroju 26 Orjunašev na kongresu, da prodira naša ideja močno v seljaške in delavske mase. Kralj je očividno zadovoljen. Slučajno v delegaciji ni na Hrvaškem rojenega Hrvata. Takoj kralj to opaža in Ljuba si daje muko, obrazložiti, da je baš slučaj nanesel, da v delegaciji ni nikogar rodno iz Hrvatske, da ji jih je v vodstvu mnogo, kajti na vse to Orjuna ne pazi. Povemo mu o veličastni povorki, o dvajsetih bataljonišnih akcijah. Kralj se čudi. Nato se brzdno pritožimo radi zamude Slovencev in da nismo smeli manifestirati mimo dvora po Terazijah, pokazati smo hoteli našemu preprostemu človeku kraljev dom in svetu povedati, da smo brezkompromisni Jugoslovenci, a ni nam bilo dovoljeno. Kralj molči, vidi se mu, da mu ni prav, da so tako postopali. Povemo mu to in on o Koroški... Omenja se Primorje in Grška. Kralj izjavlja, da pozna program Orjuna. Želi nam mnogo uspeha. Nato vpraša še o drugem. Če dobiva splitsko gledališče dovolj subvencije. Če Čehi letos spet prihajajo v Dalmacijo. Če je v Bitolskem okrožju mir pred Kačaki. Če je v delegaciji kak Slovenec, nakar se mu javim. Ponovno želeč uspeha, odide. Mi

kličemo: Živeli Njemu, kraljici in kraljeviču. Drugi obisk Orjuna pri kralju. Sedanjost!

Generala nas popeljeta na mrazel zakusek, fino hercegovsko vino in cigarete. Debatiramo. Obaja naših misli. Medtem priteče po tlaku mimo cerkve dveletno dete, potiskajoč stol pred seboj. Za njim pestunja in Angležinja. »Evo prestolonaslednika!« vzklikne Radojlovič. Mi vsi pozdravimo. Kraljevič se ustavi, nas pogleda, nato dvigne desnico safutirajoč ob slamnik. Brž izprosimo dovoljenje, da smemo filmsko posneti kraljeviča. Že vrti naš aktor svoj aparat. Se mi se razporedimo ob kraljeviču, generala in strežnica in se slikamo skupaj. Prestolonaslednik gleda v aparat in z zanimanjem sledi delu operaterja. Zaspan je. Dvignejo ga v vozček. Spet se pozdravimo, mi nlega, on nas. Tretji obisk Orjuna pri kralju. Bodočnost...

Solnce se nagiba, ko spet hitimo raz Topolo v Mladenovac po razvoženi cesti. Toplo nam je pri srcu. Saj nosimo s seboj za Orjuna priznanje, zanimanje, želje in uspeh Onega, ki je predstavitelj tega, kar je Orjuni vsebina in cilj: Tesnega ujedinenja v novo, močno, integralno Jugoslovenstvo!

Praznik ruske kulture in še marsikaj.

V ponedeljek se je slavil v Ljubljani praznik ruske kulture. Centralna zveza ruske emigracije v Pragi je namreč sklenila, naj vse ruske kolonije po vsej Evropi proslave rojstni dan velikega pesnika Puškina (dan 8. junija) s skupno proslavo pod naslovom »praznik ruske kulture«, da na ta način vsi Rusi, ki žive v prognanstvu in se dele na razne politične skupine, pokažejo, da jih drži ena mogočna skupna vez, to je enaka narodna kultura, ki jih veže na domovino in jim je zvesta spremljevalka na potu v izgnanstvu. Saj je ta kultura ponos Rusije, ki se ji v imenu te kulture klanja Evropa. Ruska kultura je ravno vsled emigracije preplavila tudi sodobno Evropo in je postala vsem evropskim narodom mnogo bližja nego je bila pred vojno. Ne le gledališka umetnost in balet, tudi ruska znanost in literatura je dobila zavetisce v Evropi in si ustvarila svoja središča po raznih večjih mestih. Zato je naravno, da so slavili praznik ruske kulture obenem z Rusi tudi vsi, ki poznajo in pripoznajo bogastvo in vrednost te kulture. Evropski narodi imajo dovolj vzroka, da se skupno z rusko emigracijo poklonijo nositeljem velikih idej in glasnikom človeštva, ki jih je dala Rusija XIX. veka. Kakor čitamo v listih so se vršila proslave po vseh velikih mestih in tudi v Ljubljani. Žal, da smo v Ljubljani ta praznik tako prezrli, da o njem slovenski dnevniki niti ne poročajo. Edino »Slov. Narod« je prinesel notico, da je bilo na tem večeru 20 Slovencev in da je to sramota. Mi mislimo, da

je krivda tudi na prirediteljih, ki niso znali pravočasno vzbuditi zanimanja za prireditev. Res je, da so bili po mestu plakati, da so se razposlala vabila in da so listi prinesli nekaj razglas o pomenu tega dneva. Vendar bi bilo treba — vsled raznih ponesrečenih podobnih prireditev — dati javnosti več pojasnila, kaj naj nam bo vsako leto rojstni dan Puškinov. Zato se nam zdi škoda, da je šel ta praznik tako neopaženo mimo nas, posebno, ker je bil, kar se programa tiče, zelo lepo pripravljen. Ljubljanska ruska kolonija je povabila gojenke in gojence ruske gimnazije v Ponovičah. Unionska dvorana je zevala s svojo praznoto — zasedeni so bile komaj prve vrste, kjer smo videli več teologov, kar je lepo, ako so prišli iz misli prave, Zato pa ni bilo slovenske inteligence, ne dijaštva, ne akademikov, ne kulturnih delavcev, ne literatov, ne žurnalistov in niti narodnih dam. Prof. Bilimovič je otvoril večer s primernim nagovorom o prazniku ruske kulture, za njim je govoril zastopnik ruskih znanstvenikov, potem predsednik ljubljanske ruske kolonije in zastopnik ruskih študentov na naši univerzi, potem prof. ruske gimnazije v Ponovičah in ruski svečenik. Oder je bil dekoriran s slovensko trobojnico in grbom ruske gimnazije, ki predstavlja knjigo z belo golobico, izza katerih žare zlati žarki bodočnosti. Nato so nastopili gojenci in gojenke, 30 po številu, z lepimi ruskimi pesmimi pod vodstvom vrlega pevovodje, ki je mogel biti ponosen na svoj uspeh, kajti takega otroškega zbora nima-

mo v Ljubljani. Sledile so deklamacije. Car Aleksej in mrtva kraljica, Zmaj Tugorin in Tatjanine sanje iz Evg. Oneginja. Vse to je bilo zelo lepo, da bi bilo boljše več krajših pesmi. Dečki so nastopili z balalajkami prav lepo in bilo je tudi troje narodnih plesov, ki so se žal morali ponavljati, ker je publika dala največ na to stran ruske kulture. Na koncu je deca zapela »Hej Slovani« in s tem je bil ta lepi večer končan. Mi pa bi si želeli drugače — in zato pišemo o tem. Predvsem bi bilo treba, da bi se priredila taka proslava popoldne za našo mladino, da bi mogli naši otroci pozdraviti mlade ruske izgnance in morebiti z njimi skupaj spopolniti program tudi s svojimi pozdravi. Zvečer pa bi morala biti ta proslava manifestacija narodne in slovenske misli, kjer bi pozdravili praznik ruske kulture zastopniki narodnih organizacij.

Misel ruskega narodnega praznika je torej zelo lepa in opravičena. Tudi čas je primerno izbran —

a treba je, da ga v javnosti občutimo. Mi smo že izpregovorili v »Orjuni« o pomenu rusčine in upamo, da pride ta največji slovanski jezik v naše srednje šole. Praznik ruske kulture bi bil potem manifestacija za ono misel, ki so jo gojili in jo goje še mnogi, da postane ta jezik naš reprezentant pred svetom. Kajti ravno kar se je n. pr. na mednarodnem kongresu v Washingtonu dogodilo, da so bili kot jeziki priznani: angleščina, francoščina in nemščina. Ko pa so Slovanke zahtevale, naj se prizna tudi kak slovanski jezik, se jim je reklo, da je slovanski jezikov več in da se vse ne more dopustiti. Ker pa so delegatke najbrže bolj znale tuje jezike nego ruščino, ni bil priznan na kongresu noben slovanski jezik. In tako pojde to naprej, dokler ne bomo med seboj rešili tega vprašanja. Zato je praznik ruske kulture več nego navadna prireditev — ta praznik mora biti glasnik velike ideje in zato želimo, da ga Ljubljana prihodnje leto drugače proslavi nego letos.

1. junij in komunisti.

Zaplotni ubijalci in najeti morilci, ki imajo na vesti že toliko zapeljanih žrtev, so se spomnili s hlinavsko-pobožno turobo tudi 1. junija. Izdali so v ta namen posebni lepak, ki se razlikuje od enakovrednih tiskovin po tem, da je tiskan na belem papirju z modrimi črkami. Letak ima značaj nekakega manifesta na proletarce in prehaja že v početku takoj v lažljivo hujskanje in razlaganje političnega stanja v zemlji. Ta razlaga je pa po vsebini takaka, da se ji mora smejeti od srca i zadnji pastir pod Triglavom, ki komaj služi v sanjah, da eksistira sploh na svetu stvar z imenom politika. V njej namreč razlaga Zveza komunistične mladine Jugoslavije, ki je izdala ta letak, da je bila Davidović-Koroščeva vlada samo zato, da je pomirila revolucionarne mase in pripravila pot ponovni povrnitvi reakcije P. P. vlade. Nato pa se prične tarnanje in zdihovalje vsled energičnega dela Orjuna v rudarskih revirjih, kjer ima Orjuna celo pogum v redu in popolnem miru razvijati svoje prapore. Sploh je iz tega letaka razvidno, da imajo zadnje ča-

se komunisti velik respekt pred delom Orjuna med masami, ki ga z ozirom na njegove posledice za njihovo demagoško in zločinsko politiko prav dobro ocenjujejo.

Konča pa se ta letak z obetanjem osvete in običajno frazo: »Prišel bo čas, ko bodo mase zapustile fabrike, rove in železnice ter poplavlile ulice, zavzele vladne palače in strmoglavile oblast bankirjev, militaristov in fašistov. Zadnji epilog pa je cel niz klincev s katerimi se bojujejo revolucionarni proletarci odkar so uvideli, da se z bombami in karabinkami ne doseže nobenih uspehov.

Sploh je opaziti zadnje čase nekoliko pojačeno delovanje komunistov, ki hočejo z denarji, katere razpisajo razni Židovi v rdeči Moskvi, zaneti nove nemire in pobune na Balkanu. Prepričani pa naj bodo ti moloci, da so zastoj vsa njihova še tako podzemna in tajna rovarjenja. Orjuna budno pazi in straži, da se rdeča kuga, ki danes povzroča toliko škodo v matuški Rusiji, ne razlije tudi preko meja naše države.

Tudi glas o kongresu.

Naš kongres v Beogradu je več ali manj omenilo skoro vse časopise v naši državi. Reči moramo, da je celo splošno vzeto pisalo pa najsi nam je bilo že naklonjeno ali nenaklonjeno precej objektivno. Našlo pa se je nekaj lističev, ki vendar niso mogli zakriti pritažnega srda nad našim velikim uspehom. Med njimi tudi ljubljenski Vlaške ulice, najboljši informirani hrvatski neodvisni list: »Slobodni čujmo«, ki je prinesel o Kongresu tako poročilo, da moramo z njim

seznaniti i naše čitatelje. To veleznamično poročilo, katerega duševni oče pač zasluži odlikovanje za svoje delo, se glasi sledeče:

»Orjunaška črna četa je izbrala to leto Beograd za mesto svojega izleta.

Njihova dva glasila — nekoč jih je bilo 9, sta tušla pol leta o tem zletu. Pozivala sta vse brate, da se sestanejo v kar največjem številu, s čimer naj bi manifestirali svojo moč!

Ti pozivi so povzročili v naši

javnosti burjo smeha, ker so delali dojem, da se igra deca vojsko.

Navzlic vsej barnumski reklami je uspelo njihovu Direktoriju zbrati jedva toliko te garde, da je mogla nastopiti v Beogradu po vzoru Potemkinovih vasi. Tako, da je navzlic vsem ugodnostim in tveganjem kongres mizerno izpadel. Hoteči prikriti svojo blamažo in da bi jih izgledalo kar največ, so sestavili svojo veliko povorko kar tako, da sta šla skupaj po dva manjša in drobnejša Orjunaša, dočim so šli večji in močnejši posamezno v vrsti. To je bilo tudi iz zdravstvenih razlogov bolje. Potolajijo pa naj se, saj niso oni krivi, da je Beograd tako velik, vsled česar je izgledalo, da jih je tako malo prišlo.

S tem pa to čudovito poročilo še ni zaključeno. »Slobodni čujmo« je prejel še druge informacije, med njimi tudi to, da je bil vlak z uniformiranimi gavrani pri Indžiji napaden s kamenjem, tako da je bilo mnogo Orjunašev poškodovanih.

Ker ima »Slobodni čujmo« tudi dobre zveze z najvišjimi krogi v Beogradu, je zaupno izvedel tudi to, da je bila »prosta laž Orjuna, da so njeni člani posejli prestolonaslednika v vrtu. To pa radi tega, ker so se bali zdravnikov, da bi dobili prestolonaslednik »frazzne«, ko bi videl vrage v črni oblekah in z gavrani perjem.

Tako točno in popolnoma zanesljivo poročilo »Slobodnega čujmo«, ki desavura vse pisanje celokupnega jugoslovenskega tiska, ki je pisalo o neprickakovanu velikim udeležbi na Kongresu, o discipliniranem nastopu Orjuna in historično važnem posetu njenih delegatov pri kralju. Poslej smo mislili, da ima samo škofov list patent za tovrstna poročila o Orjuni, sedaj pa vidimo, da mu je mesto prevzel »Slobodni čujmo«, ki pa bi moral po vsebini njegovega pisanja nositi naslov: »Za smeh in kratek čas!«

KARO-čevlji
Maribor, Koroška 19.

ZA NAKUP
OBLEKE
Vam nudi najcenejši vlr
JOS. ROJINA
LJUBLJANA.

LISTEK.

A. V.:

Od revolucionarne Omladine do Orjuna.

Službene objave.

BRATJE, SESTRE! Povodom zleta v Beograd ste pokazali brezprimerno disciplino, vztrajnost in poštenost. Uspeh dneva je vaša žrtvovanost. Odeč bi bilo vsako priznanje z moje strani, priznanje vam je dal Beograd, laz vam izrekam samo zahvalo za zaupanje, ki ste ga imeli v mene. Ponosen sem, da mi stoji ob strani taka vojska!

Zdravo! Marko.

Vsem, ki se jih tiče. Dnevno mi prihajajo v urad, me ustavljajo na cesti, me nadlegujejo pri kosilu in večerji, skratka povsod osebe, ki večkrat niti člani Orjune niso, z vsemi mogočimi prošnjami, zahtevami in pritožbami. Nikjer nisem varen, da bi se odpočil.

Odločno opozarjam vsakogar, da urad ni tu za avdicije in Orjuna ni borza dela, advokatska pisarna ali pa poslanski klub, njen predsednik pa s časom težko razpolaga, ker mora tudi skrbeti za svojo skromno ekstenzo, kajti organizacija mu je le vir velikih izdatkov. Orjuna zahteva le žrtve in tisti, ki išče pri njej osebnih koristi, ni pravi Orjunaš. Za intervencije, podpore, službe itd. se obrnite na narodne poslance, ki so za izvoljeni, dobro plačani in imajo 24 ur časa na dan. Izjavljam, da v bodoče odklanjam vsako tako pomoč brez izjeme, to pa v prvi vrsti že

radi tega, da mi je mogoče uspešno voditi organizacijo in štiti tiste, ki trpe vsled izpovedanja nacionalističnega evangelija. Za te in samo za te pa bom kakor dosedaj zastavljal vso svojo energijo in uporabil vso silo, ki mi jo daje Orjuna na razpolago. Inž. Marko Kranjec.

POZIV. Bratje! Na Vidovdan priredijo v Crikvenici, povodom razvija prapora Crikveniške in Sušške Orjune, vse primorske Orjune veliko slavlje. Nudi se vam ugodna prilika, da posetite divni naš Jadranski, obenem pa s svojo prisotnostjo okrepite naše primorske brate, ki vas na slavlje iskreno vabijo. V težkem orjunaškem delu. Vožnja je polovična, odhod iz Ljubljane 27. t. m. ob 18.50. Udeležba po možnosti le v kroju. Vodstvo prevzame brat Marko Kranjec. Vsi udeleženci naj se najkasneje do 25. t. m. prijavijo Obilnemu odboru.

Zastave na prireditvah Orjune. Opozarjamo, da imajo nekatere naše organizacije pri svojih prireditvah izobešene poleg državnih tudi razne plemenske zastave. Da se uvede tudi v tem popolna enotnost in da se da viden znak našemu brezkompromisnemu jugoslovenskemu stališču odredimo, da morajo odslej uporabljati vse naše organizacije pri svojih prireditvah samo državne zastave.

Dopisi.

Težno pri Mariboru. G. urednik! Prosim Vas, da sprejmete nekaj novic iz našega kraja. Ne mislite, da mi sedaj meseca maja spimo spanje pravičnega. Tudi pri nas se pripeti marsikaj, kar bo gotovo zanimalo tudi Vas in čitatelje Vašega lista. Politično življenje v naši občini je isto kakor pred tremi leti. Župan je še isti, novih volitev pri-

stojna oblast še ni razpisala, čeravno se je že interveniralo od večih strani. Sicer pa to ni najhujše. Kolodvor bomo menda kmalu imeli, če bo dovolj denarja na razpolago. Občina je pokazala dobro voljo, le naše tovarne se ne ganejo, čeravno imajo one na tem največji interes. V teh naših tovarnah vladajo prav nesramne razmere. Tvrdka »Žerko-vič« je odpustila 3 delavce, ker je bil eden izmed njih Orjunaš. Ti gospodje iz Prusije in Reinfelda se bojijo naših znakov, čeravno so naši fantje dobri delavci ter ni bilo najmanjšega povoda, da se jih odpustijo. Narodno zavednega delovodjo je priseljenec »Gasberg« celo deložiral, ne da bi ga o tem obvestil. Gospoda, tako v Jugoslaviji ne boste delali. To si zapomnite. Če hočete jesti naš kruh, bodite vsaj pravični napram našim ljudem, če že mrzite naš narod in jezik. Tudi našim nemškutarjem raste greben. »Deutschgesinnter Jugoslawe« Vili Podlipnik je napadel Orjunaša Horvata ter ga precej poškodoval. Ta bo dobil zaslužen plačilo, kar naj bo sigurno prepričan. Njegov brat, haloški Tevton Franc Podlipnik pa je nedavno intoniral v večji družbi »sein Lieblingslied« Wachterico. V njegovi družbi je bil tudi tezenski podžupan g. Šabeder, bivši socialdemokrat, a sedaj priden zagovornik klerikalcev. SLS čestitamo na tem uspehu! Našim domačin in privranci Nemcem in nemškutarjem povemo še enkrat: Ne izzivajte nas, ker drugače si bomo znali čuvati naše pravice!

RADIO
aparati.

RADIO
materijal.

Ta aparat stane 750 Din.

Sprejem vseh evropskih postaj zasiguran. Elektromaterijal, motorji, svetiljke.

PO CENI! ELEKTRO-COMPAGNY PO CENI!
d. z. o. z.
Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Iz Koroške. Zadnje čase je legel sicer nad naš tako nemirni Korotan nek tih mir, podoben miru pred viharjem. Najhujši nemirni postajajo od dne do dne bolj tihi in mirni. Čuti je celo iz njih vrst skrbi polna vprašanja, kaj bo s priključitvijo Avstrije k Nemčiji, katere se boje, ker se predobro zavedajo, da bo prišel s tistim dnem tudi trenutek obračuna za vse krivice prizadejane slovenskim Korošcem.

Računajoči na vse eventualnosti zbirajo Celovski magnatarji po deželi vse one, ki so se leta 1918. borili proti Jugoslaviji in jih organizirajo v posebnih odredih, ki bi imeli nastopiti v morebitnih slučajih potrebe. So pa to po večini sami mladofantički, ki so že enkrat tekli pred jugoslovanskimi bajoneti in ki menda ne bodo posebno zvesto čuvali meje bodoče velike Germanije!

Iz Javornika. 18. preteklega me-

seca se je pripetil v našem kraju sledeč dogodek, ki dokazuje, da komunisti polzkušajo še vedno izživati naše člane in delati nered. Tega večera je šel namreč naš član br. Langus po cesti proti Jesenicam. Srečal ga je znan razsajač-komunist, ki ga je menil nič tebi nič napadel in ga udaril po licu. Na ta surovi napad je seveda br. Langus takoj reagiral, nakar so ga obkolili še trije komunisti, ki so se ga lotili z nožem. Vsled njegove odločne obrambe pa so mu prizadejali samo par lahkih prask na roki. Potem so pričeli razbijati okna v hiši kjer stanuje in polzkušali s silo vdreti v njegovo brivnico. Le s težavo in z največjim naporom se mu je posrečilo nato razbesnele komuniste preprodit.

Vso zadevo ima sedaj v rokah sodišče. Upati je, da bodo internacionalni razgrajči prejeli svoje zaslužen plačilo.

Naš pokret.

Ljubljanska oblast.

Četniki I. čete I. bat. in IV. čete II. bataljona imajo sestanek v nedeljo 14. t. m. od 8. ure do 10. ure zjutraj na okopih na Gradu. Zbor točno ob 8. uri.

R. Č. O. **Nedeljski izlet na Ig.** je za kole-sarje v kroju in civilu obvezen.

Glavar.

Orjuna Hrašnik. V nedeljo, dne 21. t. m. se vrši članski sestanek v prostorih br. Ferda Roša točno ob 2. uri popoldne. Za člane in članice strogo obvezno. Obenem se bo plačevala članarina.

Škofja Loka. Borni in šibki smo bili ob ustanovitvi. Malodušneži so zatrevjali, da nam je prisojen konec, ne da bi sploh oživele. Toda prišlo je drugače, kajti Orjuna se je jačala in krepila, tako da moramo že danes zaznamovati v naših vrstah znaten napredek, ki pa še zdaleka ni dosegel vrška. Odpadajo oni, ki jim je lasten jaz vse, zato pa se nam priključujejo novi borci, ki vidijo v nacionalizmu srečno bodočnost države.

Stojimo pred razvitjem svojega prapora. 21. junij bo mejnik med staro in novo, boljšo dobo našega pokreta. Veselimo se tega dne, kajti ta dan bo naš, prvi v Škofji Loki. Naše sestre so pridno na delu in vežejo z ljubeznijo, da postavijo dostojen simbol naš ideji. Čast jim in priznanje! Članstvo je na delu, da se završi manifestacija čim lepše. Radi tega so malone vse pred-

priloge že gotove. Pridružili pa se nam bodo tudi vrli bratje in sestre Orjune Železniki, ki istočasno razvijajo svoj barjak. Imeli bomo torej hkrati dvojno slovesnost, ki zbere v svoji sredi vse orjunaško škofjeloško okrožje. Vse brate in sestre vabimo, da prihite tega dne v Škofjo Loko in da okrepe s svojo navzočnostjo spominski dan 21. junija.

Orjuna Železniki, ta naša vrla postojanka v Selški dolini, ki je vneto kljubovala vsem navalom separatizma in avtonomizma, razvije skupno z Orjuno Škofja Loka v nedeljo, dne 21. t. m. svoj bojni prapor, pod katerim bo pohitela, ko pride čas, ko sine dan preko provizornih meja v neodrešeno domovino.

Orjuna Škofja Loka razstavi svoj prapor v izložbi trgovine br. R. Zihlerla, kjer bo vsakomur na ogled. Načrte, kakor delo so izvršili tukajšnji člani. — Kumi'ci s. Ang. Zihlerlovi se priredi na predvečer podoknica s sodelovanjem tukajšnjega pevskega zbora. Komur dopuščajo prilike, ga vabimo že na predvečer.

Škofja Loka. Vsem organizacijam smo razposlali prijavnice in zletne lepake. Prosimo, da se pri-

javnice vrnejo do 17. junija, ker sicer radi obeda ne prevzamemo odgovornosti. Prošnja za polovično vožnjo vložena. — Pri celokupni prireditvi sodeluje nam že znana vrla godba iz Domžal. — Kdor želi informacij naj se obrača direktno na Orjuno, Škofja Loka.

Orjuna Gradac — Belokrajina priredi dne 14. t. m. veliko vrtno veselico. Ker je to društvo prvo v Belokrajini, zato prosimo za čim večjo udeležbo ter na ta način vzpodbudimo tukajšnje okolice. Zato prosimo naše sosednje organizacije, da za ta dan omejijo svoje prireditve. Veselica se vrši ob vsakem vsemenu, ker imamo za slučaj slabega vremena na razpolago veliko dvorano. Za jedajo in pijačo bo dobro preskrbljeno.

Sestra Amalija Babšek, članica Orjune Šiška, je izgubila svojo legitimacijo in ji je izstavil odbor novo, na kar opozarjamo.

Razveljavljenje legitimacije. Iz Orjune Radovljica je izstopila gđ. Olga Varaskova. Navzlic pozivom odbora pa še doslej ni vrnila legitimacije, vsled česar je tem potom razveljavljena.

Orjuna Št. Jakob-Krakovo-Tr-novo priredi v nedeljo 14. t. m. pešizlet na Ig. Zbor za člane točno ob 12.45 na Sv. Jakoba trgu. Odhod ob 13. uri. Bratske organizacije vljudo vabljene. Kroj!

Orjuna Št. Jakob-Krakovo-Tr-novo je črtala članico Justino Voh-jé poroč. Reje.

Voščeni papir za vse razmnoževalne aparate.
THE REX CO., Ljubljana.

Zdravilišče Rogaska Slatina.

Najlepše in najbolj moderno urejeno zdravilišče kraljev. SHS.

Svetovnoznani zdravilni vrelci:

„TEMPEL“, „STYRIA“, „DONAT“.

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, bolezni srca, ledvic in jeter.

Sezona: MAJ — SEPTEMBER.

Cene zmerne. — V pred- in po sezoni znaten popust. — Koncertira vojaška godba. — Radio. — Največja udobnost.

Prometne zveze ugodne. Zahtevajte prospekte!

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaska Slatina.

JOSIP ROSENBERG
MARIBOR, Slovenska ul. 1

Umetni mlin, trgovina zemaljskih proizvoda i brašna.

Menjalnica žita u mlinu
Jezdarska ulica šte. 1.

Išče se starejši
strojni ključavničar ali strojni monter
samo večša, popolnoma samostojna moč.
Ponudbe na
Splošno stavbeno družbo
Maribor - Težno.

prinaša v svoji prvi številki v uvodniku besede: Problem Jugoslovencov in to kulturni kakor politični se se mora rešiti z evolucijo ali z revolucijo, z grda ali z lepa.

Ko so bile vse priprave za popolno organiziranje celokupne jugoslovanske omladine v najlepšem teku, pa je nenadoma prekinilo toliko obetajoče delo — sarajevski atentat, ki so ga pripravili čisto pa lastnem prevdaru in načrtu člani nacionalističnega krožka »Mlada Bosna«. Takoj po atentatu zabesni zli duh Avstrije in črnožoltežev z vso silo. Prične se ena najtežjih dob zgodovine naše omladine, ki so jo pričeli goniti v masah v ječe in internacijska taborišča.

Vojska je našla to omladino nepriljubljeno v organizatoričnem kakor tudi tehničnem oziru. Vse, kar je bila izvršila je bilo samo ustvarjanje razpoloženja proti Avstriji, širjenje nacionalizma med narodom. Niti zdaleka pa ni mogla ta omladina izvršiti tistih nalog, ki si jih je sicer slavlila za cilje svojega bodočega dela. To je, izvesti v celi zemlji najodločnejši oboroženi odpor ali ofenzivo v trenutku nevarnosti ali pripravljenost razbiti Avstrijo.

Avstrija je dobro slutila veličino načrtov omladine. Zategadelj se je tudi tako zelo podvivala z vojno, ker je videla, da revolucionarni duh pridobiva vedno večji teren med Jugoslovenci kakor tudi med Čehi. S tem podvivanjem je dobro uspela in pognala radi njega zmučeno Srbijo na Kalvarijo, jugoslovenske in čehoslovanske revolucionarne omladince pa ali pobesila, pozaprla ali pa razpršil na vse strani neba. (Konec prihodnjic.)

Kronika.

Ubijalec Radočina Vasiljev je bil na obravnavi obsojen na 12 let težke ječe. O obravnavi prinesemo še natančnejše poročilo.

Vittorio Emanuele III. je obhajal v nedeljo, dne 7. t. m. 25-letnico svojega vladanja. Mi Orjunaši na tej in na oni strani iluzorne meje vemo prav dobro, da g. R. d' Italia za svoje Lahe ni napačen vladar, in ga kot kralja vseh res italijanskih pokrajin neomejeno priznavamo. Od srca mu privoščimo vse prave Italijane in njega njim. Kot vladarja Ziljske doline, Goriške, Trsta, Krasa, Primorja, Istre, Reke, Kvarnera, Visa in Zadra ga ne priznavamo in ga ne bomo nikdar priznali; zato izražamo povodom njegove 25-letnice samo upravičeno željo in utemeljeno upanje, da bo njegovo in njegovih rojakov gospodstvo nad temi neodtujljivo našimi zemljami izredno kratkotrajno. Svečano obljubljam, da ne bomo mirovali, dokler ne pade to nezasuženo breme z njegovih kraljevskih ramen. S tem smo povedali vse, kar more jugoslovanski človek ali jugoslovanski list čutiti ob takem jubileju. In velika uganjka nam je, kaj je srbelo tržaškega dopisnika »Jutra« (ta dnevnik izhaja namreč v Ljubljani, ne v Trstu!), da je priobčil v 131. številu dne 7. t. m. upravičeno simpatično prigodnico k jubileju Vittoria Emanuelea, v kateri ni našel za vse krivato trpljenje naših zarobljenih bratov niti ene moške besede! Ko je pred vojno Franc Jožef obhajal 60-letnico svojega kajažerjevanja, ga pač ni bilo novinarja, ki bi se upal poslati n. pr. iz Sarajeva svojemu beograjskemu listu tako »koristen« prigodni članek... Mi mislimo, in uredništvo »Jutra« se v tem nedvomno strinja z nami, da tisto, kar diči jugoslovanskega novinarja, ni mednarodno tresorepni-

štvo na rovaš naših svetlih bolečin, ampak jugoslovanski nacionalni ponos. Kdor ne zna ali kdor se ne upa pisati v skladu s tem ponosom, naj rajše vobče ne piše, da ne bomo primorani kričati od sramu.

Inž. Nikola Cvejić, odlični baritonist naše opere, je sprejel mesto na zagrebški operi in ima svoj poslovilni večer v ponedeljek 15. t. m., kjer nastopi v operi »Nisava« (Sebastiano), ki je ena njegovih najboljših partij. Izredno nadarjeni mladi pevec je absolviraj pevsko šolo po prevratu v Zagrebu pri g. I. Oufrednika ter prejel prvi angažma na naši operi, kjer se je vsled svoje velike muzikalnosti in izredne marljivosti, kmalu povzpел v vrsto prvih solistov. Kljub veliki zaposlenosti v operi je nadaljeval svoj študij in položil inženirski izpit na univerzi, kar je pač najboljši dokaz njegove velike energije, s katero se uveljavlja tudi na glasbenem polju. Svoje zmožnosti pa je tudi vedno rad stavil na razpolago o priliki koncertov, matinee in drugih prireditvev v korist kulturnim in nacionalnim interesom. Upamo, da vidimo našega mladega umetnika, ki nam je tem dražji, ker je vsled svojega iskrenega jugoslovanskega prepričanja in udejstvovanja toliko pretrpel za časa vojne po avstrijskih ječah in internaciji, čimprej kot gosta na našem odru.

Rukavina gre. Vsem je še v dobrem spominu ostra borba, ki smo jo vodili napram gospodu ravnatelju Rukavini zbog opere v našem listu. Najsi so bili izgledi za to borbo vse preje kakor dobri, smo vendar vložili vanjo vso energijo, hoteli načeti z ozdravljenjem opere. Rezultat te borbe, ki je povzročila sicer med delom našega članstva zbog opletanja g. ravnatelja z raznimi separatističnimi strahovi in tendencami te borbe, malo desorientiranost, se je pokazal te dni. Ravnatelj Rukavina je prejel namreč

na lastno prošnjo, kakor vsaj sam zatrjuje, dekret o prestavitvi v Osijek, kjer bo lahko v bodoče nadaljeval svoje plodono in uspešno preporno delo. Ob odhodu iz Ljubljane mu želi tudi Orjuna srečno pot in se mu zahvaljuje zato, da ji ni bilo potreba uporabiti njenega orkestra, ki se je že pripravil za nastop pred večšo taktirko g. ravnatelja.

Orjuna pa se prav dobro zaveda, da z odhodom g. ravnatelja Rukavine še daleko niso odstranjeni vsi faktorji, ki zavirajo in onemogočujejo pravilni razvoj našega gledališča. Prepričani pa naj bodo ti čimtelji, da Orjuna budno pazi nad njihovim delom. Poskrbela pa bo tudi vse potrebno, da bo javnost za njihovo škodljivo delo zvedela in da pojdejo prej ali slej izza kulisa našega gledališča po poti kakor g. ravnatelj Rukavina.

POPRAVEK.

Ni res, da me je pred tremi leti v Mesnem vrtu v Mariboru vrgel na tla ter me obdeloval z rokami g. inž. Ferda Kranjca, res pa je, da sem ga jaz vrgel na tla ter obdeloval s pestmi. Ni res, da sem bil vsled tega incidenta premeščen na Balkan ter da se je proti meni vodila razprava, res pa je, da sem bil šele znatno kasneje premeščen premo potrebi službe v Knjaževac, ter se ni vodila proti meni nikakšna razprava. Prijavil sem incident pristojni vojaški komandi, ki pa me je razrešila vsake odgovornosti v tej zadevi. Ni res, da je ta incident dal povod, da sem moral zapustiti vojaško službo, res pa je, da sem prošil za odpust iz vojaške službe ter je višja vojaška oblast še zahtevala posebnega objasnila, kakaj pravzaprav želim vstopiti v civilno razmerje. Ni res, da so nastop g. inž. Ferda Kranjca odobraval v Mariboru, res pa je, da so ta napad na

me kar najodločnejše obsojali, med tem tudi znane odlične osebnosti. V Ljubljani, dne 12. julija 1924. Povalej.

IZJAVA.

Od sodišča prisiljen prinaša naš list danes popravek bivšega kapetana Povaleja, v katerem se imenovani drzne trditi, da ni prejel on od br. Marka klofut, marveč ta od njega. Izjavljamo, da se je bivši g. kapetan drzno zlagal in da je resnično le on pred tremi leti v Mariboru na javnem kraju bil tepen, vržen na tla in udarjen večkrat s pestjo, ker je v sredi Maribora v naši oficirski uniformi glasno in izziivalno nemško govoril. Povalejev popravek vsebuje torej drzno laž. Uredništvo.

Naša sodišča so nepristranska. To se je pokazalo in jasno videlo tudi v Mekinčevem slučaju. Dasi ravno so bile predlagane priče za okolnost, da se je brat Mekinca nahajal na cesti in da torej ni mogel biti istočasno v stanovanju dr. Lemeža, je kazenski senat ponudeni dokaz odklonil in njegov predsednik nadsvetnik Mladič je to odklonitev utemeljil tako, da itak ni pričakovati, da bi novo predlagane priče mogle povedati kaj bistveno drugega, kakor že preje zaslišane! Istočasno pa je bil priča Hlebec zaslišan pod prisego in ugovor proti zapriseženju zavrnjen, češ, če je kdo komunist, še s tem ni rečeno, da je v sovražstvu z obtožencem in nič manj verodostojen, ker se še ni dokazalo, da bi imeli komunisti razna navodila tudi za svoje postopanje pred sodiščem. Iz takšnih sklepov se seveda vidi, kako se sodišče trudi, da bi bilo na brezdvomen način nepristransko. Čeprav bi ne bilo nič pristransko, če bi bilo zaslišalo tudi ponudene priče. Ako bi po izraženem prepričanju sodišča ne mogle povedati nič bistvenega,

bi izrek bil takšen, kakršen je, nepristranost bi pa bila še mnogo lepše dokazana. V Povalejevi popravekarski zadevi je br. bivši naš odgovorni urednik ugovarjal, da noče priobčiti popravek poslanega mu, ker je v njem zatrevljano, da ni bil Marko Povaleja vrgel po tleh in udaril, (ker je Povalej kot naš oficir pred tremi leti v Mariboru nemško govoril in to tako glasno in javno, da je obujalo ogorčenje pri naših ljudeh) — ampak, da je nasprotno — Povalej udaril in vrgel Marka! Kdor pozna našega Marka, veruje, da je bilo tako kakor pripoveduje Marko in ne kakor se je v popravku zlagal g. Povalej. Razven tega pa so še priče, ki bodo lahko vedno potrdile, kako je v resnici bilo. Da je urednik odklonil popravek je bilo gotovo utemeljeno, že zato, ker bi potem lahko na ta Povalejev popravek br. Marko poslal listu nov popravek, in ker je v popravku rečeno, da je bil Marko tepen, bi on lahko list tožil, ako bi ne bil sam njegov lastnik. Dalje bi lahko odgovornega urednika kot svojega nastavljenca radi takšnega popravka, bodisi tožil bodisi odpustil, če bi hotel izvajati takšno pravico in če bi odgovorni urednik ne bil njegov prijatelj in brat. Vse to se je na sodišču ugovarjalo. Vsi ugovori pa so ostali neupoštevani. V razlogih sodišče na te ugovore ne odgovarja, edino to pravi, da ni pritrđiti, da je odgovorni urednik smel odkloniti popravek, ker da bi bil za inž. Kranjca žaljive vsebine in da je vzkljeno sodišče mnenja, da očitke, da je bil kdo tepen, za dotičnega še ni samo ob sebi žaljiv. Vzklicnemu senatu je predsedoval nadsvetnik Mladič.

Ker takšen očitek ni žaljiv sam po sebi, tudi ni žaljiv za Povaleja. In seveda tudi ni žaljiv za Mladiča, ki je bil, kakor smo čuli, tudi te dni na cesti na sličen način tepen. Zakaj se mu je to pripetilo, nam ni znano.

NOVO! NOVO! IGRALNE MIZE

„Marjanca“ preurejena v moderne igralne mize „TABOR“ in „MLIN“.

Franc Vehovar

edini in prvi izdelovatelj igralnih miz v Jugoslaviji.

Tovarna pohištva Celje.

REMINGTON Mod. 12

brezslušni pisalni stroj izključno zastopstvo

Franc Bar

pisalni stroji.

LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje št. 5. Telefon št. 407.

Restavracija Ljubljanski dvor

najmodernejša urejena in oskrbovana. Izborna kuhinja. Najboljša domača in inozemska vina.

Pristni teran.

Vsak dan morske ribe.

„SAVA“

opće osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu

„CABA“

опче осигуравајуће дioniчарско друштво у Загребу

ustanovljena od jugoslovanskih denarnih zavodov:

Prva hrvatska štedionica, Hrvatska eskomptna banka in Srpska banka d. d. u Zagrebu, Jadransko-Podunavska banka d. d., in Zemaljska banka d. d. v Beogradu, ter Zemaljska banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu

je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarovanja

občne zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu.

Lastni družbeni jamstveni fond brez garancij bank-ustanoviteljic okroglo 30 milijonov dinarjev.

Generalno zastopstvo za Slovenijo v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta št. 2

posluje v vseh zavarovalnih strokah.

Je poplačan trud in delo gospodinj, ako pri pranju uporablja dosledno

samo

MILO „GAZELA“

ING. DUKIĆ IN DRUG GRADBENO PODJETJE

LJUBLJANA BOHORIČEVA ULICA 24

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejša urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige, v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. RISANKE, DNEVNIKI IN BELEŽNICE.